

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПОСЛУГ ТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА

В. Тесленко, студентка;

Т. Гайкова, к.т.н., доцент

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Подальший економічний прогрес України неможливий без ефективної транспортної інфраструктури. Багато виробничих сфер розраховують на якість та надійність транспорту для підтримки свого темпу роботи. Важливу роль на ринку транспортних послуг визначається такими факторами, як універсальність, продуктивність, розміщення інфраструктури, рівень технічного оснащення та місткість.

Ці свідчення відображають різноманітні аспекти пропозицій послуг транспорту, через те, що різні види транспорту або деякі перевізники мають можливість задовольняти різноманітні потреби клієнтів та надавати різні види послуг. Конкуренція між різними секторами транспортного ринку спонукає перевізників постійно підвищувати конкурентоспроможність своїх послуг та боротися за вигідне положення на ринку, щоб задовольнити потреби споживачів.

Конкурентоспроможність транспортних послуг в сучасному світі набула надзвичайної важливості. Перед транспортними підприємствами стоять складні завдання: вдосконалювати ефективність послуг, впроваджувати нові технології та стандарти безпеки, зменшувати вплив на навколишнє середовище і відповідати змінним потребам споживачів. Глобалізація і зростання конкуренції створюють тиск на підприємства, які мають амбіції розширювати свою діяльність. Дослідження та вдосконалення цієї сфери є необхідними для подальшого розвитку транспортних підприємств і забезпечення якості та безпеки послуг для суспільства.

Проведений аналіз підкреслює, що багато вчених зосереджуються на дослідженні питань конкурентоспроможності транспортних послуг. Їхні наукові дослідження відзначаються за розробкою різних методологій та підходів до визначення конкурентоспроможності виробництва. Важливо зауважити, що транспортні послуги володіють особливими характеристиками, які не завжди піддаються загальним методикам оцінки. Саме через це актуальним є подальше дослідження, оскільки правильний вибір методу визначає точність оцінки і майбутні кроки транспортного підприємства.

Мета дослідження – визначення необхідності розробки методичного підходу до оцінювання конкурентоспроможності послуг транспортних підприємств, спрямованого на створення профілю найбільш привабливих послуг для транспортних підприємств.

Конкурентоспроможність продукції нерозривно пов'язана з якістю, але варто розрізняти ці поняття. Наразі, конкурентоспроможність має велике значення і стосується різних рівнів: від продуктів і підприємств до галузей та навіть країн.

Покращення якості є ключовим фактором визначення конкурентоспроможності підприємства в умовах ринку. Це включає в себе технічний прогрес, інновації, підвищення продуктивності, ефективне використання ресурсів тощо. Конкурентоспроможність стосується якості продукції та надання послуг. Проблема якості особливо актуальна при переході до ринкової економіки в умовах жорсткої конкуренції [1].

Конкурентоспроможність послуги визначається її здатністю конкурувати на ринку з аналогічними послугами, які пропонують інші учасники ринкових відносин [2-3]. У контексті транспортних послуг, конкурентоспроможність відображає можливості підприємства, рівень кваліфікації його працівників та організаційний рівень виробництва.

Іншими словами, конкурентоспроможність транспортних послуг є виявом конкурентоспроможності транспортного підприємства. Успіх підприємства визначається його перевагами над конкурентами за ключовими параметрами конкурентоспроможності, які включають якість та ціну. Різні підприємства прагнуть розробити стратегію, яка оптимально поєднує помірну ціну та високу якість продукції. Водночас, рівень уваги до кожного з цих параметрів може варіюватися на різних підприємствах. Не успішні підприємства можуть менше акцентувати увагу на якості, намагаючись конкурувати низькою ціною. У той час як успішні підприємства, навпаки, не прагнуть знижувати якість і ціну своєї продукції. В цілому, конкурентоспроможність транспортного підприємства визначається його здатністю надавати транспортні послуги на найвищому рівні порівняно з конкурентами, задовольняючи потреби різних сегментів транспортного ринку та дотримуючись встановлених стандартів якості відповідно до галузевих норм [4].

До основних складових конкурентоспроможності транспортних послуг відносять:

1. Якість послуг: Забезпечення якості транспортних послуг є найважливішим чинником. Це включає в себе безпеку, надійність, комфорт і швидкість перевезення.

2. Ціноутворення: Конкурентоспроможність може залежати від того, наскільки конкурентоспроможними є ціни на послуги. Підприємство повинно знаходити баланс між конкурентоспроможністю цін і здатністю забезпечувати достатній рівень прибутку.

3. Маркетинг та брендування: Ефективна маркетингова стратегія та сильний бренд можуть позитивно вплинути на конкурентоспроможність. Це включає в себе рекламу, розробку логотипу та слогану, роботу зі стосунками з клієнтами та інші аспекти.

4. Ресурси та інфраструктура: Підприємство повинно мати відповідну інфраструктуру та доступ до необхідних ресурсів, включаючи транспортні засоби, технології та людський капітал.

5. Інновації та технології: Використання новітніх технологій і інновацій може позитивно вплинути на конкурентоспроможність, поліпшуючи ефективність і комфорт послуг.

6. Ефективність управління та оптимізація витрат: Ефективне управління транспортними процесами і оптимізація витрат допомагають зберігати прибутковість і знижувати ціни для клієнтів.

7. Дотримання стандартів і правил: Дотримання нормативів та правил у сфері транспорту і безпеки є важливим для забезпечення довіри клієнтів і регулятивних органів.

8. Сервіс і підтримка клієнтів: Гарне обслуговування клієнтів і вирішення їхніх проблем допомагають зберігати і залучати нових клієнтів.

9. Стійкість до зовнішніх чинників: Транспортні підприємства повинні бути готові до реагування на зміни в економіці, екологічні проблеми та інші зовнішні чинники. Конкурентоспроможність вимагає багатоаспектної оцінки і може варіюватися в залежності від контексту та специфіки галузі.

Збалансований підхід до цих аспектів допоможе підприємству підтримувати і покращувати свою конкурентоспроможність на ринку транспортних послуг.

При оцінці конкурентоспроможності транспортних послуг можна виділити наступні шість ключових особливостей:

1. Якість і безпека послуг: Якість та безпека перевезень є основними чинниками. Транспортне підприємство повинно гарантувати безпеку пасажирів та вантажу, а також забезпечити комфорт і якість обслуговування.

2. Ціноутворення: Ціни на послуги повинні бути конкурентоспроможними і відповідати якості та комфорту. Оцінка ціноутворення в порівнянні з конкурентами є важливою, а також репутація і відгуки клієнтів.

3. Репутація та відгуки клієнтів впливають на вибір транспортного підприємства. Позитивні відгуки і рекомендації можуть зробити підприємство більш конкурентоспроможним.

4. Інновації та технології: Використання новітніх технологій і інновацій, таких як онлайн-бронювання, мобільні додатки, системи відстеження та інші, може поліпшити конкурентоспроможність транспортного підприємства.

5. Законодавче середовище та регулятивні обмеження: Оцінка впливу законодавства і регуляторних обмежень на діяльність транспортного підприємства і вивчення способів їх виконання.

6. Стійкість до зовнішніх чинників: Аналіз спроможності підприємства реагувати на зміни в економіці, попиті, паливних цінах та інших зовнішніх чинників, що можуть вплинути на конкурентоспроможність.

Ці ключові аспекти допомагають оцінити, наскільки транспортне підприємство готове конкурувати на ринку та забезпечити задоволення потреб клієнтів, одночасно зберігаючи прибутковість та стабільність бізнесу.

Висновки. На основі теоретичних досліджень було розглянуто існуючі методи оцінки конкурентоспроможності для специфічного виду продукції, яким є транспортні послуги. За допомогою цієї інформації було розроблено алгоритм, який може бути використаний транспортними підприємствами для оцінки конкурентоспроможності своїх послуг і визначення їх конкурентної позиції на ринку.

Список використаних джерел

1. Юдін М. Порівняльна характеристика методів оцінки конкурентоспроможності продукції. Економіст. 2010 Випуск № 6. с. 40 URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekonomist/2010_6/40_42.pdf (дата звернення: 15.10.2023).
2. Гайкова Т. В., Загорянський В. Г., Леонтович А. О. Впровадження цифрових технологій в управління ланцюгами постачань. *Центральноукраїнський науковий вісник*. Технічні науки. 2023. Випуск № 7 (38), ч. I. С. 222–228. DOI: [https://doi.org/10.32515/2664-262X.2023.7\(38\).1.222-228](https://doi.org/10.32515/2664-262X.2023.7(38).1.222-228).
3. Мороз М., Загорянський В., Гайкова Т., Кузев І. Використання методів дослідження операцій для оптимізації автомобільних перевезень масових вантажів в агропромисловому комплексі. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. Серія: Нові рішення у сучасних технологіях. Харків: НТУ, 2022. Випуск № 1(11). С 44–50. DOI: <https://doi.org/10.20998/2413-4295.2022.01.07>
4. Гайкова Т. В., Мороз М.М., Загорянський В. Г., Буренніков Ю.Ю. Проєктний аналіз цифрових технологій в управлінні ланцюгом постачань. *Вісник машинобудування та транспорту*. Вінниця: ВНТУ, 2023. Випуск № 1 (17). С. 17-22. DOI <https://doi.org/10.31649/2413-4503-2023-17-1-17-22>
5. Кір'янов О.Ф., Мороз М.М., Чаплінський В.С. Впровадження інформаційних технологій в організацію міських перевезень. *Вісник КДПУ*. – 2008. – Випуск 1. – С. 48.
6. Кір'янов О. Ф., Мороз М. М., Бойко Ю. О. Інформаційні технології на автомобільному транспорті: навч. посіб. Кременчуцький нац. ун-т ім. Михайла Остроградського. Харків: Друкарня Мадрид, 2015. – 270 с.
7. Мороз М.М., Чапенко О.С. Визначення структури рухомого складу для пасажирських перевезень м. Кременчука. *Вісник КДПУ*. – 2009. – Вип. 5. – С. 58-60.
8. Moroz M., Korol S., Plichko A. Improvement of urban transport system. *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського*. – 2016. – Випуск 6 (1). – С. 71-75.
9. Левковець П.Р., Мороз М.М., Кобилицький Р.В. Удосконалення логістичного управління перевезень пасажирів. *Вісник КДПУ імені Михайла Остроградського*. – Випуск 6/2007 (47). – Частина 1. – С. 113-115.